

CANVI DE SEGLE

El comunisme

JESÚS LIZANO

El comunisme és la màxima aspiració de l'espècie humana des que va sortir del Món Real Salvatge en què continuen altres espècies i va començar aquest Món Real Polític en què seguim. Cal comprendre i sentir un gran respecte més enllà de totes les abstraccions, deliris i destrucció per tots els que es van entregar de bona fe a aconseguir-ho i analitzar serenament per què encara no ho hem aconseguit.

Diguem, primer, per què és el comunisme la màxima aspiració humana: perquè arribar-hi significaria acabar amb aquest Món Real Polític, és a dir, deixar de centrar la nostra vida en la lluita pel Poder, dividits en dominants i dominats, confosos entre el que ens enfronta i embogeix. Significaria assolir la innocència, veure'ns tots, absolutament tots, companys, davant els problemes comuns reals, formant, com formem, una mateixa espècie, superant els muntatges, les retòriques i la pancràcia que encara ens determina.

Fins ara dos comunismes s'han destacat en el seu intent per aconseguir aquesta aspiració, a més d'altres *ismes* menys determinants: el religiós (la comunió dels sants) i el polític (que ens veu com a fragments del que és social). Cap d'aquests comunismes ha aconseguit superar la bogeria de la lluita pel poder i tot el que això implica, i tots dos han sustentat els seus ideals en un poder o en un altre i han seguit sotmetent-nos no només a la divisió en dominants i dominats, sinó que no han vist que per ser tots companys és necessari ser tots únics, és a dir, ser lliures en el nostre pensar i sentir.

(Vegeu *Lizania*.) No han vist prou clar que els éssers humans no només tenim una gran capacitat de planificació i execució (claus d'aquesta lluita pel poder imposada en la vida exterior), sinó que a més som creatius,

ARXIU

sensibles i conscients (fet que implica la nostra vida interior). La nostra identitat no pot basar-se en tot el que implica aquesta divisió en dominants i dominats (una infinitat de noms i definicions així ho declaren), sinó el que significa ser humà, un ésser individual, no només social i natural, una identitat cadascun de nosaltres. És a dir: superar el Món Real Polític, sortir-nos-en com vam sortir del Món Real Salvatge.

Hi ha un altre comunisme que, al meu entendre, pot aconseguir-ho: el comunisme poètic, és a dir, el que comprèn que només sent únics podem ser companys i superar tot el que ens divideix, emfronta i tants cops ens destrueix. Aquest comunisme ja ha tingut un començament: el comunisme llibertari, l'humanisme llibertari, el que comprèn que aquest ideal al qual ens dirigim, aquesta ter-

ra promesa, no pot ser la que promet el comunisme religiós, ni la que intenta imposar el comunisme polític sinó la conseqüència de l'evolució del procés de la nostra espècie entre la destrucció i el que és creatiu.

La conquesta de la innocència a què em refereixo en els meus poemes, és la conquesta d'aquesta terra, la superació de les malalties de la nostra raó, el racionalisme i l'irracionalisme, encara no detectats i que intento revelar a *Lizania*.

Des de fa temps aquesta terra és per als llibertaris la acràcia, l'anarquia, el que anomeno el Món Real Poètic (com assenyalaven les pancartes de la manifestació poètica per la Rambla de Barcelona que vaig encoratjar fa dos anys). ¿I com és que aquest comunisme llibertari no arriba a tots els éssers humans que pateixen les conseqüències d'aquesta Pancràcia, de la boge-

ria pel Poder? Perquè aquest comunisme continua sent polític en moltes de les seves formes i en el qual el fons poètic -que indubtablement existeix i descobreixo-, espera una evolució més gran (perquè són uns altres els contextos històrics), un aclariment més gran del que és la vida exterior (la planificació i l'executiu) i la vida interior (la llibertat de pensar i sentir). Som davant una transformació del concepte poètic de literari, estètic i elitista en humanisme poètic, i del concepte polític, d'àrbitre o estructurador en clau de la lluita pel Poder entre els dominants ignorant els dominats, és més, mentalitzats, manipulats i, arribat el cas, sacrificats. (Vist tot això amb ulls poètics i llibertaris...)

Hem d'entendre la gran complexitat que ens aclapara i com resulta de difícil el desenvolupament de la nostra vida

interior, que sense llibertat per pensar i sentir ja no és nostra, en aquesta vida exterior que ens imposa el que és social i el que és natural. Precisament en aquesta llibertat es basa el comunisme poètic. El rerefons del que és humà sempre ha estat aquest ideal, no podria ser cap altre, el ple desenvolupament del pensar i del sentir en l'ésser humà.

Les formes, enfonsades en tota la retòrica i la fallàcia d'aquestes malalties, es perden en la lluita pel Poder i el rerefons humà difícilment apareix en les vides concretes, perdudes en una vida exterior plena de falsos problemes sotmetent les vides a les idees. I quines idees!

¿Quants segles hem trigat a sortir del Món Real Salvatge? No ens estranyem del que hem de protagonitzar i ens ha de protagonitzar per sortir del Món Real Polític però és indubtable que en nosaltres i entre nosaltres hi ha clares referències a aquesta terra promesa, a una plenitud que com a éssers vius mereixem.

La nostra exigència és molt superior a la de la resta de les espècies, però el procés de totes condueix a la seva realització, a la seva plenitud. Una altra cosa és que a causa justament d'aquesta complexitat mai l'assolim com a espècie, però desitjar aquesta plenitud (dins dels nostres límits i possibilitats) en lloc de lluitar pel poder (en totes les seves variants) és el que pot fer-nos realment humans, el predomini del pensar i el sentir lliurement sobre el de planificar i executar, i no a l'inrevés.

Hi ha moltes coses a pensar, a parlar, a comprendre, a somiar, a superar... no només a fer... No en debades, indubtablement, la nostra espècie és una espècie heroica, descobridora de la tragèdia i de la bellesa, cap al Món Real Poètic, cap on condueixen el pensar i el sentir en llibertat. És a dir: a la poesia per la llibertat (de pensar i sentir) i a l'acràcia per la innocència (el veure'ns tots companys!).

ENIGMÍSTICA

El Bersaglio d'Eco i l'Scrabble

MÀRIUS SERRA

MariusSerra@verbalia.com

A la misteriosa flama de la reina Loana el gran Umberto Eco, inexplicablement entestat a fer de novel·lista, treballa d'una manera molt intensa els ressorts de la memòria. La idea és recuperar la memòria perduda a partir de records del passat, des de pel·lícules fins a dibuixos, passant per tota mena d'objectes, en una espècie de partida de Memory permanent. En un moment determinat, tot rememorant el capó i la pasta reial, el desmemoriat protagonista diu: "No havia recordat el gust de la pasta reial: només el nom. Com en aquell joc d'enigmística que es diu *Bersaglio*: taula s'ha de relacionar amb cadira o menjar o sopa. A mi em feia pensar en la pasta reial, sempre per associacions entre paraules". Com que, tot i la meua patologia verbívora, mai abans no havia sentit a parlar d'aquest joc,

m'he apressat a documentar-me amb els meus experts de capçalera en enigmística italiana: Beatrice Parisi i Rafael Hidalgo. Un *bersaglio* en italià és una *diana*, o millor *el centre de la diana*, però en l'àmbit enigmístic el *Bersaglio* és un format de joc popularitzat pel conegudíssim setmanari *La Settimana Enigmistica* consistent en l'ordenació, segons una certa lògica, d'una sèrie de paraules que acaben formant part d'una diana. Els criteris d'aquesta ordenació varien. Pot ser l'ordre alfabètic, l'afinitat semàntica, els anagrames, per canvi de lletra, mil criteris. La qüestió és que els mots proposats sempre acaben jerarquitzats d'una manera determinada que el lector ha de

descobrir, i que en la representació gràfica la diana pren cos. Beatrice Parisi opina que el *Bersaglio* és un joc prou simple, un d'aquells jocs de tipus mecànic que complementen els jocs més sofisticats a les revistes especialitzades. El que passa, afegeix, és que sortir a *La Settimana* imprimeix caràcter, entre altres coses perquè els jocs són els mateixos des de fa dècades, i això sol ja els transforma en clàssics.

El mateix succeix ja entre els catalans amb una de les seccions que Miquel Sesé signa cada dia a les pàgines de passatemps de l'AVUI. Aquest diari és un dels pocs rotatius europeus que manté una secció diària de Scrabble. Els catalans som lle-

traferits de mena, i pel que sembla a alguns els agrada que els fereixin lletra a lletra, com és el cas d'aquest clàssic dels jocs de tauler. Potser això explica que aquest cap de setmana se celebri a Viladecavalls el primer Campionat Mundial de Scrabble en Català, amb participants d'arreu dels Països Catalans. Ho organitza la Unió Faristolaire, una entitat independent liderada pels mestres escrablistes Josep Maria Martí i Ernest Teniente, però el campionat compta amb diversos suports institucionals, entre els quals l'Ajuntament de Viladecavalls i la secretaria de Política Lingüística, que garanteixen premis prou sucosos per als guanyadors. També Enciclopè-

dia i aquest diari hi col·laboren, i el portal Vilaweb retransmetrà la final en directe arreu del món. És, per tant, un bon moment per recordar a qui devem que avui aquest clàssic dels jocs existeix també en català. Ho devem a la perseverança del ludòleg Oriol Comas i Coma. Ara fa quinze anys va persuadir l'editor Borràs perquè li encarregués la versió catalana del joc i després la va dur a terme en col·laboració amb el professor Lluís de Yzaguirre. Per un d'aquells atzars de l'existència, aquest Campionat Mundial de Scrabble en Català coincideix en el temps amb la publicació d'un veritable vademècum dels millors jocs del món: *El món en jocs*, d'Oriol Comas (La Magrana i RBA). Entre el centenar llarg de jocs indispensables que Comas recull a la seva obra magna, només n'hi ha un centrat en el llenguatge: l'Scrabble.